

УДК 657.1.012
РОЗВИТОК ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА ЗА ВИДАМИ АУДИТОРСЬКИХ ТА КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ

Мухітдінов Рустам Джурайович, здобувач магістерського рівня вищої освіти 2 року навчання, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», група 8.02.071.010.23.1

В умовах швидких змін на ринку аудиторських послуг та глобалізації економічних процесів роль обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємством набуває все більшої важливості. Особливо це стосується двох ключових аспектів: внутрішньої інформації про господарські процеси та їх ефективність (закритої інформації) і фінансової звітності (відкритої інформації). Вони є основою для прийняття стратегічних і тактичних рішень на різних рівнях управління всередині підприємства та зовнішніми зацікавленими особами.

Фінансова звітність має вирішальне значення для взаємодії з користувачами інформації: інвесторами, кредиторами, податковими органами та іншими контрагентами. Її точність і своєчасність дозволяє формувати обґрунтовані прогнози щодо фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та прибутковості. Це впливає на рівень довіри клієнтів до компанії та її здатність укладати контракти і здійснювати інші важливі операції.

Внутрішня інформація про господарські процеси необхідна для використання керівником в процесі прийняття оперативних рішень. Вона включає більш деталізовані дані про витрати, доходи, дебіторську та кредиторську заборгованість, а також про рух грошових коштів, які дозволяють більш ефективно управляти поточними активами та зобов'язаннями. Внутрішня інформація допомагає оптимізувати використання ресурсів, знижувати витрати та підвищувати рентабельність, а отже від її структури та деталізації залежить процес управління фінансовим станом підприємства. Достовірність та своєчасність фінансової інформації безпосередньо впливає на прийняття ефективних управлінських рішень. В результаті саме на бухгалтерській інформації базується успішне планування та прогнозування як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі [1].

У багатьох випадках підприємці приймають рішення, не маючи чіткої фінансової картини свого бізнесу, що може призвести до серйозних помилок. Наприклад, розширення бізнесу без врахування реальної платоспроможності або збільшення витрат без оцінки впливу на рентабельність може негативно вплинути на фінансовий стан підприємства. Відсутність чіткої аналітичної бази для прийняття рішень часто призводить до втрати конкурентних переваг і ресурсів.

Для малих підприємств, які складають фінансову звітність за НП(С)БО 25 [2], характерна значна спрощеність цієї звітності. Це обмежує можливість проведення детального фінансового аналізу. Наприклад, спрощений баланс чи звіт про фінансові результати не надає достатньої інформації для глибокого аналізу фінансових ризиків, ефективності управління активами та пасивами або детального прогнозування. Як наслідок, підприємство може не помітити потенційних фінансових проблем до того, як вони стануть серйозними. У зв'язку з обмеженою інформацією, підприємства часто не здатні швидко реагувати на зовнішні та внутрішні зміни. Наприклад, ринкові коливання, зміни в законодавстві або навіть внутрішні проблеми (зниження продуктивності праці, зростання витрат) можуть бути непоміченими або виявленими занадто пізно для ефективної корекції ситуації. Без належного фінансового моніторингу важко вчасно адаптувати стратегію розвитку або запобігти фінансовим труднощам.

Без детальної та достовірної інформації про фінансовий стан неможливо ефективно розробляти стратегії щодо покращення. Наприклад, якщо підприємство не знає структури своїх витрат, воно може не помітити непотрібних витрат або місць для оптимізації. Також можуть бути втрачені можливості для залучення додаткового фінансування чи пошуку нових джерел доходів.

З метою удосконалення методики формування обліково-інформаційного забезпечення про фінансовий стан запропоновано більш точно оцінити фінансовий результат, структурований за видами послуг. Обрано показник саме фінансового результату, адже в структурі активів та пасивів підприємства низька частка заборгованостей, відсутність запасів, що пов'язане зі специфікою діяльності. Аналітичний облік фінансових результатів, запропоновано організувати

за субрахунками до рахунку обліку доходів 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», рахунку обліку витрат – 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», рахунку обліку результату господарської діяльності 79 «Фінансові результати» з деталізацією за аналітичними рахунками четвертого порядку. Визначення фінансового результату за видами послуг забезпечить керівництво підприємства, яке надає консалтингові та аудиторські послуги, інформацією про найбільш вигідні послуги та внесок кожного виду послуг у покриття витрат підприємства. Обчислення прибутку (збитку) у розрізі центрів відповідальності вважаємо недоцільним, адже структура підприємства досить спрощена і робота з виділення центрів відповідальності буде більше витратна ніж прибуткова як за витраченим часом на її ведення, так і за вартістю [3].

Для удосконалення обліку підприємства, яке надає консалтингові та аудиторські послуги, запропоновано більш точно визначати прибуток, розбитий за видами послуг, які надаються клієнтам. Для цього пропонується організувати аналітичний облік доходів, витрат, фінансових результатів використовуючи субрахунки рахунку 79 «Фінансові результати» з деталізацією за різними рівнями аналітичних рахунків. Такий підхід дозволить більш чітко визначити фінансові результати за різними видами послуг, що надасть керівництву важливу інформацію для прийняття рішень щодо найбільш вигідних напрямків діяльності. Це також дасть змогу краще оцінювати вклад кожного виду діяльності у покриття витрат підприємства.

Пропонується враховувати фінансовий результат за різними каналами реалізації послуг. Це дозволить оцінити, які канали збуту є більш вигідними, а які менш прибутковими, що дозволить коригувати стратегію продажів. Обчислення прибутку або збитку в розрізі наданих послуг клієнтам допоможе керівництву ефективно контролювати діяльність аудиторів, податкових консультантів та обліковців, оцінюючи їхній вклад у досягнення фінансових результатів та виявляючи можливості для економії витрат, а отже покращення фінансового стану.

Дослідивши структуру обліково-інформаційного забезпечення діяльності аудиторського підприємства, нормативно-правові вимоги до документування господарських процесів підприємства, перелік користувачів облікової інформації для прийняття управлінських рішень, було виявлено недостатність аналітичних ознак для формування інформації в розрізі інформаційних потреб системи управління для аналізу фінансового стану підприємства. Вказані недоліки обліково-інформаційної системи притаманні більшості підприємств, які не мають особисто налаштованої облікової системи за інформаційними потребами управління. Особливо, ці питання актуальні для суб'єктів малого підприємництва [4].

Таким чином, запропоновані зміни дозволять покращити бухгалтерський облік на підприємстві, підвищити ефективність управління та забезпечити керівництво необхідною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо фінансового стану підприємства. Зростання інформативності фінансової звітності та поліпшення аналітичної роботи можуть значно підвищити ефективність управління малими підприємствами, дозволяючи їм швидше адаптуватися до змін та ухвалювати більш обґрунтовані та ефективні рішення.

Перелік використаних джерел

1. Куцай Н. С., Демчук В. О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 25(2021). С. 92-97.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» від 25.02.2000 р. № 39 URL : <https://zakon.rada.gov.-ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення 02.11.2024).
3. Волошан І. Г. Сатушева К. В. Інформаційна підтримка бізнес-процесів підприємства в умовах реформування системи обліку. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця*: матеріали міжнар. наук. конф. : тези допов. Харків – м. Харків, 2018. С. 212-214.
4. Гриценко Т. В., Бровко Л. І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2018. №9. С. 465-469.